

POSTANOWIENIE

11 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 11 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.I. i I.I.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 23 kwietnia 2025 r., I ACa 1089/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 kwietnia 2025 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonym zakresie i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne:

1) Czy sąd orzekający zawsze związany jest wolą konsumenta, który wnosi o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy i znane są mu konsekwencje wynikające ze stwierdzenia nieważności umowy? W szczególności

czy wola konsumenta wiąże sąd i przeważa nad koniecznością rozważenia przez sąd potencjalnych konsekwencji wynikających z nieważności i czy przeważa nad koniecznością zbadania przez sąd możliwości utrzymania umowy w mocy przy zastosowaniu przepisu dyspozytywnego lub poprzez eliminację klauzuli abuzywnej?

2) Czy brak możliwości oszacowania kwoty, którą strona umowy kredytu będzie świadczyć w przyszłości stanowi *per se* o niejednoznaczności tego postanowienia umownego, a w konsekwencji, czy postanowienie takie powinno podlegać badaniu pod kątem abuzywności?

Ponadto skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących istotne rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c., a także art. 410 w zw. z art. 405 k.c. i art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu. Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawna nie czynią zadość tym wymaganiom, nie stanowią one bowiem zagadnień nowych, niewyjaśnionych dotychczas w orzecznictwie.

W zakresie pierwszego zagadnienia prawnego poruszonego w skardze Sąd Najwyższy odsyła do uchwały składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), przypominając, że według art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym uchwała składu całej izby, z chwilą jej podjęcia, uzyskuje moc zasady prawnej, co oznacza, że wiąże inne składy Sądu Najwyższego (zob. art. 87 i 88 ustawy o Sądzie Najwyższym). Kwestie objęte drugim zagadnieniem prawnym również są przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki: z 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11; z 15 lutego 2013 r., I CSK 313/12; z 10 lipca 2014 r., I CSK

531/13). Nie ma więc potrzeby ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego na tej płaszczyźnie. Takie stanowisko Sąd Najwyższy zajął już wcześniej w odniesieniu do tożsamej treściowo skargi kasacyjnej pozwanego banku (zob. postanowienie z 22 czerwca 2022 r., I CSK 3146/22, i tam powołane orzecznictwo).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga natomiast wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego.

Wykładnia art. 385¹ § 1 i 2 k.c. we wskazanym w skardze zakresie również jest już w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowana (zob. m.in wyroki: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Odnosząc się do wykładni art. 410 w zw. z art. 405 k.c. i art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy wskazać, że jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron (uchwała składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22).

Powyższego nie zmienia wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, Lubreczlik, na który powołuje się skarżący, w

którym wskazano, że artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym w przypadku gdy warunek umowy kredytu uznany za nieuczciwy prowadzi do nieważności tej umowy, przedsiębiorca ma prawo żądać od konsumenta zwrotu całej nominalnej kwoty udzielonego kredytu, niezależnie od kwoty spłat dokonanych przez konsumenta w wykonaniu tej umowy i niezależnie od pozostałej do spłaty kwoty. Wyrok ten odnosi się bowiem do żądań przedsiębiorcy (banku), a nie konsumenta.

Należy podzielić stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24, że wydanie przez TSUE wyroku z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, Lubreczlik, nie mogło mieć bezpośredniego wpływu na związanie Sądu Najwyższego uchwaloną zasadą prawną. Dokonana przez Trybunał wykładnia przepisów dyrektywy ma to znaczenie, że przy stosowaniu przepisów prawa polskiego sąd jest zobowiązany tak je interpretować, aby osiągnąć zgodność z dyrektywą w rozumieniu, jakie prezentuje Trybunał. Obowiązek ten jest jednak ograniczony przez ogólne zasady wykładni prawa i nie może służyć za podstawę dla dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*. Nie zaistniała przy tym, potrzeba rozważenia zasadności odstąpienia od uchwalonej przez skład całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, zasady prawnej, gdyż zastosowanie teorii dwóch kondykcji na korzyść konsumenta nie stoi w sprzeczności z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, przy uwzględnieniu jego interpretacji przyjętej w wyroku z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, Lubreczlik.

Ponadto, konsekwencje przyjęcia w okolicznościach sprawy teorii dwóch kondykcji są zgodne z wolą konsumenta i dla niego korzystne. Nie sposób nie zauważyć, że odmiennie kształtowała się sytuacja procesowa w sprawie, która była podstawą do wydania powyższego wyroku Trybunału. Z tego względu stanowisko zajęte w wyroku z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, Lubreczlik, nie może być rozciągane na każdy spór między konsumentem a bankiem powstały na tle umowy kredytu. W istocie jego znaczenie jest ograniczone jedynie do specyficznej sytuacji, w której bank dochodzi od konsumenta roszczeń spełnionych na podstawie

nieważnej umowy kredytu (tak też postanowienia SN z 20 listopada 2025 r.: I CSK 2570/25, I CSK 2729/25, I CSK 2756/25, I CSK 2787/25).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(D.Z.)

[SOP]